

Länsstyrelsen
Gävleborg

BESLUT

2022-10-31

1 (12)

Dnr 511-3486-2014
84-239

Enheten för skydd av natur

Se sändlista

BILDANDE AV TOLOCKBÄCKENS NATURRESERVAT

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) det område som avgränsats på karta enligt bilaga 1 och 2, med den gräns som slutligen märks ut i fält, som naturreservat. Naturreservatets namn ska vara Tolockbäckens naturreservat.

För att tillgodose och uppnå syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se Föreskrifter för naturreservatet samt karta i bilaga 3).

Slutligen fastställer länsstyrelsen med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skötselplan enligt bilaga 4 för naturreservatets långsiktiga vård. Förvaltare för naturreservatet ska vara länsstyrelsen.

Förevarande beslut träder i kraft när det vinner laga kraft. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Föreskrifterna enligt punkten C om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet och om ordningen i övrigt inom naturreservatet träder dock i kraft den dag som framgår av kungörelsen i länets författningssamling, och dessa föreskrifter gäller därvid enligt 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken omedelbart, även om de överklagas.

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Tolockbäckens naturreservat
NVR-id:	21-205621
Kommun:	Hudiksvall
Lägesbeskrivning:	10 km väster om Enånger. Se bifogad översiktskarta (bilaga 2)
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM):	N: 6826686 E: 596964
Gräns:	Se bifogad beslutscharta (bilaga 1), gränsen är markerad med den svartstreckade linjen.
Fastigheter:	Enångers-Boda 5:26, Skarplycke 2:2
Markägare:	Privata
Areal (från VIC Natur):	Total areal 21,9 ha Landareal 17,2 ha Produktiv skogsmark 16,9 ha Därav naturskog* 14,5 ha *Areal från länsstyrelsens naturskogsinventering
Natura 2000-område:	Enångersån, SE0630140
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Friluftsliv:	Området är av litet intresse för friluftslivet.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara den biologiska mångfalden, och att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer. Naturreservatet omfattar delvis natur som ingår i det europeiska nätverket Natura 2000. De värdefulla livsmiljöerna grandominerad barrnaturskog och bäckmiljön (*Mindre vattendrag, 3260*), samt de typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för dessa livsmiljöer i ska ha gynnsamt tillstånd*. Strukturer som liggande och stående död ved, grova och gamla träd ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.

Syftet ska nås genom att:

* =Gynnsamt tillstånd (på objektsnivå) är jämförbart med begreppet gynnsam bevarandestatus. Vad som menas med gynnsam bevarandestatus definieras i 16 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploatering och arbetsföretag förhindras i området.
- Skogen lämnas för i huvudsak fri utveckling
- Biotopförbättrande åtgärder genomförs i vattendraget

Skäl för beslutet

De främsta naturvärdena i området, och de som ligger till grund för bildandet av naturreservatet, är värden knutna till den fuktiga grannatskogen och bäckmiljön. Här finns höga naturvärden kopplade till förekomsten av gamla träd av löv och barr, samt allmän med stående och liggande död ved av gran och björk. Även fynden av rödlistade arter och signalarter som bara förekommer i den här typen av äldre naturskogsartade skogar bidrar till områdets höga naturvärde. Här finns exempelvis jättesvampmal (NT), blackticka (VU), kristallporing (NT), vedtrappmossa (NT) och garnlav (NT). Området ligger i värdestrakten "Skogar sydväst Hudiksvall" och två nyckelbiotoper är registrerade i området.

De största hoten mot de värdefulla naturmiljöerna och den biologiska mångfalden i området är skogsbruk och exploatering. Genom att området nu skyddas som naturreservat bevaras dess höga naturvärden.

Tolockbäcken i naturreservatet ingår, som en del av Enångersån, i det europeiska nätverket Natura 2000 som upprättats med ledning av direktiv från EU. Habitatet *Mindre vattendrag* (3260) samt arterna flodpärlmussla, stensimpa och utter vilka är upptagna i art- och habitatdirektivet ska ha gynnsam bevarandestatus.

Föreskrifter för naturreservatet

Föreskrifterna under A och C nedan utgör inte hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, som framgår av föreskrifterna B1-B7 nedan och som preciseras i fastställd skötselplan. Inte heller utgör föreskrifterna hinder för länsstyrelsen eller av länsstyrelsen utsedd uppdragstagare att utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv inom naturreservatet.

Föreskrifterna utgör inte hinder för normalt underhåll av den befintliga stig som löper längs stranden genom reservatet. Om träd faller över stigen får stammen kapas och läggas vid sidan av stigen.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. uppföra eller anlägga byggnad, brygga, bro, mast, antenn, torn, campingplats, luft- eller markledning, stängsel, hägnad eller annan anläggning,
3. anlägga väg, stig, vandringsled eller parkeringsplats,
4. bedriva vattenverksamhet, som t.ex. att utföra vattenreglering eller leda bort vatten,
5. bedriva täkt, anordna upplag, borra, mejsla, måla, spränga, gräva, schakta, dämna, tippa, fylla ut, dika, dikesrensa, muddra, eller på annat sätt skada mark och block,
6. bedriva mineralutvinning,
7. använda eller sprida kemiska och biologiska bekämpningsmedel, kalk, gödselmedel eller växtnäringsämnen,
8. framföra motordrivet fordon,
9. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
10. plantera in eller sätta ut växt- eller djurart,
11. upplåta mark för organiserade tävlingar till annan än den som har Länsstyrelsens tillstånd till sådan tävling,
12. upplåta mark för militära övningar,

Föreskrift 8 ovan utgör inte hinder för älgtugare eller liknande som behövs för uttransport av större vilt från området vid den jakt som är tillåten i

naturreservatet. Uttransporten ska ske på så sätt att skador på mark och vegetation undviks.

Föreskrift 9 ovan utgör inte hinder för uppsättning av de skyltar som behövs i samband med den jakt och det fiske som är tillåtet i naturreservatet.

Föreskrifterna ovan utgör inte hinder för att utöva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktigas ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla följande intrång.

1. Utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.
3. Genomförande av naturvårdsinriktade restaureringsåtgärder så som röjning/gallring av gran och veteranisering av tall (exempelvis randbarkning eller toppkapning), se karta bilaga 3, samt igenläggning av diken. Träd som fälls ska lämnas kvar i området.
4. Genomföra biotopförbättrande åtgärder i vattendraget genom att exempelvis tillföra död ved, se karta bilaga 3. Träd får tas från skötselområde 3, se karta bilaga 4.
5. Genomförande av återkommande skötselåtgärder så som exempelvis fällning eller ringbarkning av gran för att gynna gammal asp och gammal björk och gammal tall, se karta bilaga 3. Träd som fälls ska lämnas kvar i området.
6. Återkommande bekämpning av eventuella främmande invasiva arter och icke inhemska trädslag i naturreservatet.
7. Undersökning och dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon,
2. ta ved. Eldning är endast tillåten om egen ved tagits med,
3. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar,
4. skada, plocka eller samla in växter, svampar och lavar,
5. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt skada eller störa djurlivet,
6. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
7. skada fast föremål eller ytbildning, så som att omlagra eller bortföra sten, gräva, eller därmed jämförligt,
8. utan länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlingar,
9. använda området för militära övningar.

Föreskrift 1 ovan utgör inte hinder för körning med snöskoter vintertid på fruset och väl snötäckt underlag.

Föreskrift 4 ovan utgör inte hinder för plockning för eget behov av sådana bär, matsvampar och växter som inte är rödlistade.

Föreskrifterna 1 och 5 ovan utgör inte hinder för innehavare av särskild rätt i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet.

Föreskrift 5 utgör inte hinder för tillåtet fiske.

Föreskrift 6 utgör inte hinder för tillfällig skyltning i samband med tillståndsgivna organiserade tävlingar enligt föreskrift 8.

Föreskrifterna ovan utgör inte hinder för att utöva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning.

Andra bestämmelser som gäller för området

Även om en verksamhet eller åtgärd inte är förbjuden enligt naturreservatets föreskrifter kan anmälan, tillstånd eller samråd ändå krävas t.ex. tillstånd/anmälan till vattenverksamhet eller samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Delar av naturreservatet är även Natura 2000-område, Enångersån, SE0630140. För verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a-29 §§ miljöbalken. För Natura 2000-området finns en upprättad bevarandeplan med länsstyrelsens diarienummer 511-6401-13.

Ärendets beredning

Området vid Tolocksjön är känt sedan länge för höga naturvärden. 2006 registrerades den första nyckelbiotopen i området med biotypen *Bäckdal* och 2009 registrerades den andra nyckelbiotopen i området för naturreservatet med biotypen *Barrskog*. 2013 fastställdes Natura 2000-området Enångersån, SE0630140 där Tolockbäcken ingår. Enångersåns vattensystem, inklusive Tolockbäcken är av riksintresse. Då området var känt för sina höga naturvärden så inventerades det grundligt av Länsstyrelsen Gävleborg år 2012 och man konstaterade att området höll så höga naturvärden att det var aktuellt för reservatsbildning. De privata markägarna kontaktades i början av år 2014. Under sommaren 2014 värderades fastigheterna av konsultfirman N.A Stefansson AB. Som förhandlare utsågs konsultfirma Norrbryggan AB och under sommaren 2017 och våren 2018 tecknades intrångsavtal med de två stora privatägda fastigheterna i området.

Förbudet mot att avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörda fastigheter. Överenskommelse om ersättning enligt 34 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och enligt 31 kap. miljöbalken har därför träffats med berörda sakägare.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, har Länsstyrelsen gjort bedömningen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Beslut och skötselplan skickades på remiss till sakägare, myndigheter och andra berörda den 28 juni 2022. Följande synpunkter inkom:

- Sametinget avstår från att yttra sig i ärendet.
- Sveriges geologiska undersökning (SGU) avstår från att yttra sig.
- Skogsstyrelsen ser positivt på att naturvärden och rekreativvärden i det aktuella området skyddas långsiktigt och tillstyrker naturreservatets förslag till beslut och dess skötselplan.
- SSR (Svenska Samernas Riksförbund) har ingen erinran gällande bildandet av Tolockbäckens naturreservat.

Länsstyrelsens motivering av beslutet

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 1 § andra stycket miljöbalken ska densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Enligt 7 kap. 4 § första stycket miljöbalken får länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftslivet, samt även för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer, och/eller skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken, följer att det i beslutet ska anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet. Enligt paragrafens tredje stycke får länsstyrelsen meddela beslut om nya inskränkningar eller nya skäl för naturreservat om det behövs för att uppnå syftet med skyddet.

Enligt 7 kap. 6 § miljöbalken får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång om det behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken gäller att vid prövning av frågor om skydd av områden skall hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

Enligt 7 kap. 30 § första stycket miljöbalken jämfört med 22 § första meningen förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. får länsstyrelsen meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Beskrivning av området

Området är beläget på Tolocksjöns västra sida, ca 1 mil väster om Enånger i Hälsinglands bergkullterräng, strax innanför kustslätten. Terrängen i området är relativt flack, med bara en lägre moränhöjd som avgränsas av Tolockbäcken i väster och Tolocksjön i öster. Tolockbäcken meandrar söderut genom ett sandigt sediment och ansluter längre nedströms till Enångersån, som är ett nationellt värdefullt vattendrag. Bäckens botten, i stort sett utan slampålagring. Här finns flodpärlmussla (EN).

Skogen i området har mestadels höga naturvärden. Den är delvis av hög bonitet och fuktig, med betydande sumpskogspartier, speciellt längs bäcken och i söder. Ett par områden med sumpskog är dikade långt tillbaka, men inte så starkt påverkade av detta. Skogen innehåller gott om död ved av gran och björk i olika nedbrytningsstadier. Äldre granskog med lövinslag är den dominerande skogstypen. I söder är granskogen drygt 100-årig och väl skiktad, norrut under 100 år med ett bitvis stort inslag av björk och asp. Längs bäcken förekommer gran i åldrar upp mot 200 år och vid sjökanten står ett 10-tal grova gamla strandtallar. Väster om bäcken vidtar yngre skog. I norr ingår även ett parti med lövrik ungskog.

En kolarkoja och stubbar av olika ålder vittnar om att skogen tidigare varit kraftigt påverkad av skogsbruk, troligen i början av 1900-talet och några tiotal år framåt. En träkonstruktion i bäckmynningen kan vara en f.d. ålkista.

Skogsstyrelsen har avgränsat två nyckelbiotoper i området. Tolockbäcken ingår i Enångersåns vattensystem som är av riksintresse för naturvård.

Området ligger inom trakten Skogar sydväst Hudiksvall som i ”Strategi för formellt skydd av värdefulla skogar i Gävleborgs län” är en utpekad sammansatt skoglig värdestrakt. I strategin beskrivs den som en stark värdestrakt för lövskogsrelaterade naturvärden samt som en måttligt stark gran och barrblandskogstrakt.

Effekter på ekosystemtjänster

Bildandet av Tolockbäckens naturreservat inverkar på flera ekosystemtjänster men eftersom området är litet blir påverkansgraden försumbar i de flesta

avseenden. Beslutet har störst positiv effekt på de stödjande ekosystemtjänster som är kopplade till artbevarande och biologisk mångfald och störst negativ effekt på försörjande ekosystemtjänster som är kopplade till skogsbruk.

Bedömning

Området behöver skyddas för att tillgodose behovet av orörda skogsområden och för att bevara skogslevande djur och växter. Området bidrar därmed till att uppfylla miljö kvalitetsmålet "Levande skogar" och är ett bra exempel på den typ av områden som ska prioriteras enligt länsstyrelsens och Skogsstyrelsens strategi för formellt skydd av skog i Gävleborgs län (länsstyrelsens rapport 2006:19-21). Området behöver också skyddas för att tillgodose behovet av variationsrika och ekologiskt hållbara sjöar och vattendrag och reservatet bidrar därmed till miljömålet "Levande sjöar och vattendrag".

Enligt Hudiksvalls kommuns kommunomfattande översiktsplan från 2008 ingår delar av naturreservatet i område för Riksintresse för Naturvård (Enångersån). I övrigt anges ingen särskild markanvändning för området. Vid detta tillfälle 2008 var inte de höga skogliga naturvärdena i detta område kända för kommunen. Om även områdets skogliga naturvärden varit kända hade sannolikt hela området varit utpekad som område för naturvård i översiktsplanen. Länsstyrelsen gör därför bedömningen att naturreservatet inte motverkar intentionerna i översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är av stort värde för bevarande av den biologiska mångfalden. Det är därför enligt länsstyrelsens bedömning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Att så sker bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenområdena enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Vid denna avvägning, enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, har länsstyrelsen funnit att naturreservatets avgränsning och de inskränkningar som gjorts i rätten att använda mark- och vattenområden (föreskrifterna) är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som krävs för att uppnå syftet med naturreservatet. Avvägningen har lett till att det i föreskrifterna finns undantag för älgragare eller liknande som behövs för uttransport av större vilt från området vid den jakt som är tillåten i naturreservatet. Det har också lett till

att det finns möjligt att underhålla den stig som går genom reservatet, genom röjning.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för den biologiska mångfalden och för allmänheten är så stora att de överväger de negativa effekter som kan uppstå för allmänheten och för berörda fastighets- och sakägare.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte (7 kap. 26 § miljöbalken). Enligt 7 kap. 7 § sista stycket miljöbalken gäller att beslut om dispens får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Länsstyrelsen ska bedriva tillsyn över naturreservatet enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13). I tillsynen ingår att tillse att reservatsföreskrifterna följs.

Av 29 kap. 2 och 2 a §§ miljöbalken följer bland annat att det kan medföra straffansvar att orsaka skada i eller bryta mot föreskrift som meddelats för ett naturreservat.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Eftersom naturreservatet syftar till att bevara biologisk mångfald ska eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas. Bestämmelserna i 5, 6 och 10 §§ skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas inom naturreservatet enligt 3 § miljötillsynsförordningen (2011:13).

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 6.

Beslutet har fattats av landshövding Per Bill. Ärendet har handlagts och föredragits av biolog Caroliné Olofsson.

Denna handling är godkänd i Länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.

Bilagor:

1. Beslutslista
2. Översiktskarta
3. Föreskriftskarta
4. Skötselplan
5. Sändlista
6. Hur man överklagar

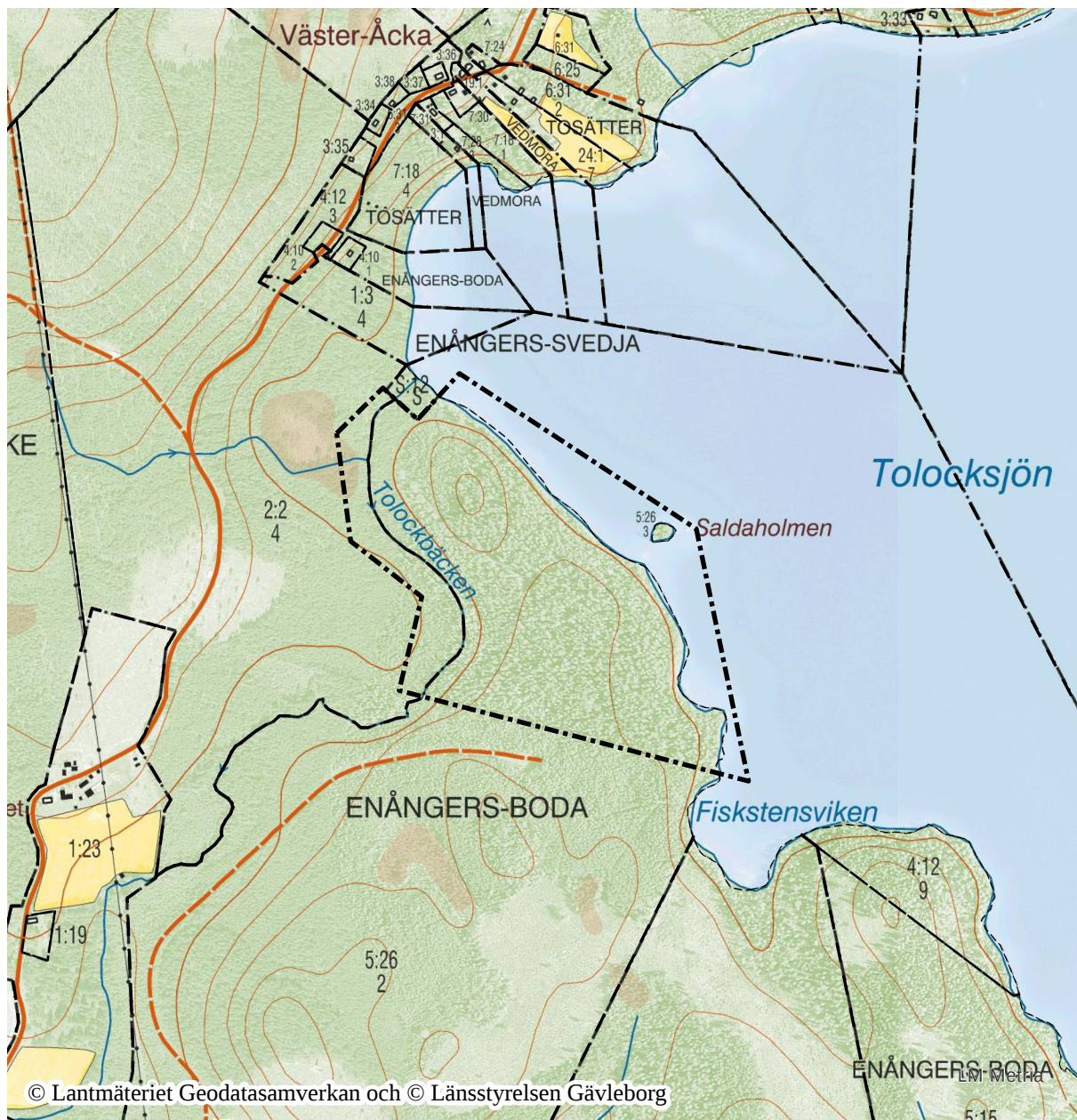

Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör förslag till beslut
2022-10-31

Dnr 511-3486-2014 Bilaga 1
84-239

Tolockbäckens naturreservat Beslutskarta

Bakgrundskarta: Fastighetskartan
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6826686 E:596964
Skala 1:10 000

0 50 100 200 300 400 500 Meter

Beslutskarta för Tolockbäckens naturreservat
Gränsen är ännu inte inmätt i fält

--- Gräns för naturreservatet
--- Fastighetsgränser

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	010-225 10 00	010-225 11 50	gavleborg@lansstyrelsen.se

Bilaga 2

Tolockbäckens naturreservat

Översiktskarta

Centrumkoordinator (SWEREF99 TM)
N: 6826686 E: 596964

 Tolockbäckens naturreservat

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	010-225 10 00	010-225 11 50	gavleborg@lansstyrelsen.se

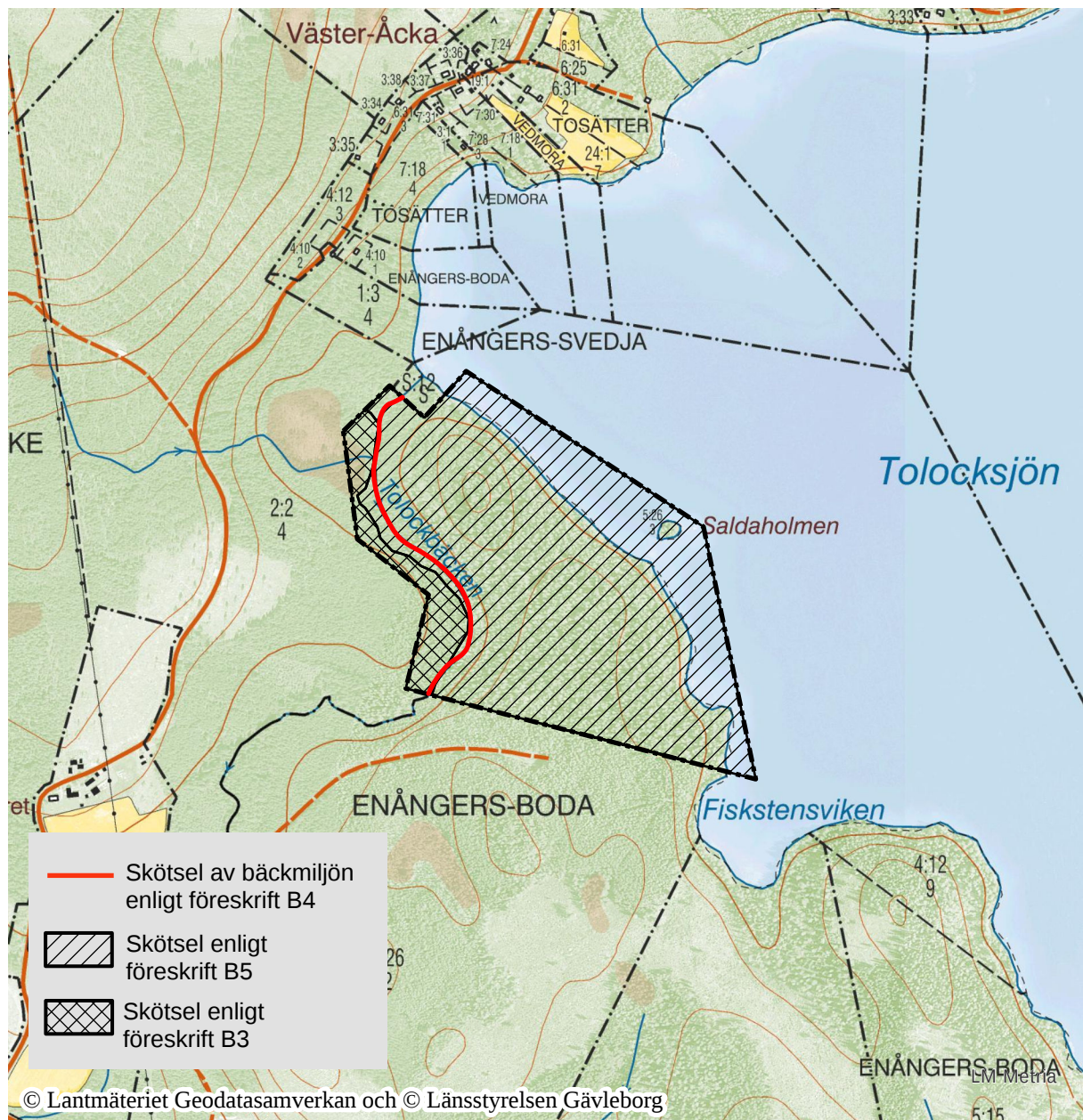
Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör förslag till beslut
2022-10-31

Dnr 511-3486-2014
84-239

Bilaga 3

Tolockbäckens naturreservat Föreskriftskarta

Bakgrundskarta: Fastighetskartan
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6826686 E: 596964
Skala 1:10 000

0 50 100 200 300 400 500 Meter

Föreskriftskarta för Tolockbäckens naturreservat
Gränsen är ännu inte inmätt i fält

--- Gräns för naturreservatet
- - - Fastighetsgränser

Postadress

Besöksadress

Telefon

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010-225 10 00

gavleborg@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Gävleborg

**SKÖTSELPLAN FÖR
TOLOCKBÄCKENS NATURRESERVAT**

2022-10-31

Dnr 3486-2014
84-239

Bilaga 4

1 (8)

Enheten för skydd av natur

Se sändlista

SKÖTSELPLAN FÖR TOLOCKBÄCKENS NATURRESERVAT

BESKRIVNINGSDDEL

I skötselplanen anges bevarandemål för naturreservatets olika skötselområden och åtgärder som behövs för att uppfylla bevarandemålen. Naturreservatet ska utmärkas genom förvaltarens försorg enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

1. Beskrivning av bevarandevärdena

1.1 Administrativa data

Objektnamn	Tolockbäcken
NVR-id	21-205621
Län	Gävleborg
Kommun	Hudiksvall
Arealer (från VIC Natur):	Total areal 21,9 ha Därav landareal 17,2 ha Produktiv skogsmark 16,9 ha Naturskog* 14,5 ha * Areal från Länsstyrelsens naturskogsinventering
Naturtyper enligt Natura 2000:	Taiga (9010) 11,1 ha Mindre vattendrag (3260) 0,09 ha
Naturtyper landareal (enligt Metrias naturtypskartering NMD):	Tallskog 0,4 ha Granskog 12,3 ha Barrblandskog 0,7 ha Lövblandad barrskog 2,5 ha Granskog på våtmark 0,2 ha Lövblandad barrskog på våtmark 0,5 ha

	Triviallövskog på våtmark 0,1ha Sjö och vattendrag 4,7 ha
Prioriterade bevarandevärden: Markslag Naturtyper Strukturer Arter	Skog, sötvatten Grandominerad barrnaturskog, bäckmiljö Död ved, grova och gamla träd <u>Blötdjur:</u> Flodpärlmussla (<i>Margaritifera margaritifera</i>), EN <u>Insekter:</u> Jättesvampmal (<i>Scardia boletella</i>), NT <u>Svampar:</u> Blackticka (<i>Steccherinum collabens</i>), VU Kristallporing (<i>Gelatoporia subvermisporea</i>), NT Rosenticka (<i>Rhodofomes roseus</i>), NT Ullticka (<i>Phellinidium ferrugineofuscum</i>), NT Rynkskinn (<i>Phlebia centrifuga</i>), VU Stjärntagging (<i>Asterodon ferruginosus</i>), NT Tallticka (<i>Porodaedalea pini</i>), NT Granticka (<i>Porodaedalea chrysoloma</i>), NT Gränsticka (<i>Phellopilus nigrolimitatus</i>), NT <u>Mossor:</u> Vedtrappmossa (<i>Crossocalyx hellerianus</i>), NT <u>Lavar:</u> Garnlav (<i>Alectoria sarmentosa</i>), NT Violettgrå tagellav (<i>Bryoria nadvornikiana</i>), NT Lunglav (<i>Lobaria pulmonaria</i>), NT
Bebyggelse och anläggningar	I området finns en kojruin på ca 2 x 2 m. Vid bäckens mynning i sjön finns resterna av vad som bedöms vara en ålkista. En ganska smal skotarväg som börjar växa igen leder genom skogen upp till ungskogen i norr.

1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

En kolarkoja och stubbar av olika ålder vittnar om att skogen tidigare varit kraftigt påverkad av skogsbruk, troligen i början av 1900-talet och några tiotal år framåt.

1.3 Områdets bevarandevärden

1.3.1 Biologiska bevarandevärden

De främsta naturvärdena i området är värden knutna till den fuktiga grannaturskogen och bäckmiljön. De höga naturvärdena har påvisats bland annat genom förekomsten av gamla löv- och barrträd, samt allmänt med stående och liggande död ved av gran och björk. Även fynden av rödlistade arter och signalarter som bara förekommer i den här typen av äldre naturskogsartade skogar bidrar till områdets höga naturvärde. Här finns exempelvis jättesvampmal (NT), blackticka (VU), kristallporing (NT), vedtrappmossa (NT) och garnlav (NT). Skogen innehåller gott om död ved av gran och björk i olika nedbrytningsstadier. Äldre granskog med lövinslag är den dominerande skogstypen. I söder är granskogen drygt 100-årig och väl skiktad, norrut under 100 år med ett bitvis stort inslag av björk och asp. Längs bäcken förekommer gran i åldrar upp mot 200 år och vid sjökanten står ett 10-tal grova och gamla strandtallar. I Tolockbäcken finns flodpärlmussla (EN).

1.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

I området finns en kolarkoja som vittnar om tidigare skogsbruk. Vid bäckens mynning vid sjön finns rester av det som troligen varit en ålkista.

1.3.3 Geovetenskapliga bevarandevärden

Området har inga kända geovetenskapliga bevarandevärden.

1.3.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Området är av litet intresse för friluftslivet. Det finns en naturstig som går längs stranden genom reservatet.

1.4 Källförteckning

- Inventeringsrapport för Tolocksjön, Länsstyrelsen Gävleborg 2012.
- ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Skogsstyrelsen, Skogens pärlor

PLANDEL

2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Naturreservatet är indelat i fyra skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras. Skötselområdena är:

- 1: Grandominerad barrnaturskog med i huvudsak fri utveckling
- 2: Bäckmiljö med viss naturvårdande skötsel
- 3: Ungskogsbestånd som på sikt utvecklas mot naturskog
- 4: Information och friluftsliv

Skötselplanens skötselområde 1: Grandominerad barrnaturskog med i huvudsak fri utveckling, 20,1 ha

Beskrivning

Området består till största delen av en äldre och flerskiktad bördig granskog med inslag av björk längs Tolockbäckens östra sida samt upp över en moränhöjd och ner mot sjökanten. Det finns gott om granlågor i olika nedbrytningsstadier, men även björklågor. Gran finns i åldrar upp mot 130 år, men äldre grova granar närmare 200 år finns närmare bäcken. Här finns även tallöverståndare. Ganska stora delar vid bäcken utgörs av gransumpskog och ett par grunda diken avvattnar dessa. En ganska smal skotarväg leder genom skogen upp till ungsbogen i norr. Längs denna har stormen fällt en del träd. Ett område längre norrut mot sjökanten är mycket lövrikt med mestadels björk men även sälg och enstaka rönn förekommer. Mot strandkanten finns en kantzon med äldre stora tallar. Söder om detta område finns en barrblandskog med lövinslag på frisk rismark, morän på höjden och fuktigare sandig mark närmare bäcken. På en blockig kulle finns det gott om död ved och gamla träd med hänglav. Närmare bäcken finns rikligt med 60-årig asp. I området finns även lämningar från en gammal kolarkoja.

Bevarandemål

Skogen är naturskogsartad, olikåldrig och innehåller strukturer som gamla träd och döda stående och liggande träd. I skogen finns goda förutsättningar för typiska naturskogsarter. Skogen utvecklas fritt med naturlig dynamik och naturliga processer. Arealen taiga är minst 11,1 ha.

Skötselåtgärder

Där behovet är stort att gynna gammal asp och gammal tall, kan fällning eller ringbarkning/fejning av gran bli aktuellt för att frilägga lövträden och förlänga deras livslängd, och i vissa fall få ökad solbelysning på stammarna för att gynna insekter. Detta ska ske i noga avvägning mot de höga granvärden som finns i området. Nedhuggna granar ska lämnas i området. Om behov visar sig finnas efter en konsekvensutredning, kan de grunda diken som avvattnar sumpskogen läggas igen. Vid skötselåtgärder i närheten av lämningen efter kolarkojan ska denna skyddas från att oavsiktligt skadas. Vid behov kan det även bli aktuellt att röja sly kring lämningen.

*Skötselplanens skötselområde 2: Bäckmiljö med viss naturvårdande skötsel*Beskrivning

Bäcken meandrar fram genom sandiga sediment med smärre inslag av sten och block. Högst upp, närmast sjön, består botten av organiska finsediment. Bäckkanten har inslag av örtvegetation och kan tänkas hysa skyddsvärda marksvampar. I bäcken sågs vid inventeringen 2012 ett 50- till 100-tal flodpärlmusslor, men bara äldre. Vid ett besök 2020 noterades ett flertal tomma musselskal, men längst upp i bäcken fanns fortfarande levande flodpärlmusslor.

Bevarandemål

Bäcken har en varierad och naturlig bottenpografi och har ett reproducerande bestånd av flodpärlmusslor. Arealen mindre vattendrag (3260) är minst 0,09 ha.

Skötselåtgärder:

För att om möjligt gynna flodpärlmusslan och få en mer varierad och naturlig bottenpografi behöver man tillföra mer strukturer, i detta fall död ved, till vattendraget. Förslagsvis gör man detta genom att ta ett antal träd från den yngre skogen väster om bäcken.

*Skötselplanens skötselområde 3: Ungskogsbestånd som på sikt utvecklas mot naturskog. 1,8 ha*Beskrivning

Väster om bäcken finns ett område med ungskog som idag fungerar som skyddszon. I den södra delen består området av 25-årig barrskog. Längre norrut är området mer åldersblandat och med ett större inslag av björk och gråal. Under hösten 2020 skedde en oavsiktlig gallring av området. En opåverkad kantzon lämnades dock närmast bäcken.

Bevarandemål

Området domineras av löv och tall. Strukturer som kådimpregnerad tallved är önskvärd. På sikt ökar mängden död ved.

Skötselåtgärder:

För att på sikt gynna löv och tall bör granen röjas bort. De unga tallarna kan ”veteraniseras”, gärna i tidig ålder, exempelvis genom randbarkning eller toppkapning.

*Skötselplanens skötselområde 4: Information och friluftsliv***Beskrivning**

Området är av litet intresse för friluftslivet. Genom reservatet går en naturstig som löper längs stranden. I övrigt finns inga anläggningar inom reservatets gränser.

Bevarandemål:

- Naturreservatets gräns är tydligt markerad.
- En väl underhållen informationsskylt med en beskrivning av naturreservatet finns.
- Information om naturreservatet finns tillgänglig på länsstyrelsens hemsida.
- Stigen kan hållas framkomlig.

Skötselåtgärder:

Markering och underhåll av områdets gräns. Informationstavla sätts upp på föreslagen eller alternativ plats och underhålls. Information om naturreservatet finns och ajourhålls på länsstyrelsens hemsida.

3. Uppföljning*3.1 Uppföljning av skötselåtgärder*

Länsstyrelsens personal eller andra av länsstyrelsen anlitade entreprenörer ansvarar för dokumentation och rapportering av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts. Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning och utvärdering av genomförda skötselåtgärder sker för:

- Gränsmarkeringar
- Informationsskylt
- Tillföra död ved till vattendraget
- Eventuellt avverka gran för att gynna gammal asp/björk och gammal tall
- Röja gran i ungskogsbeståndet
- Eventuell igenläggning av diken

3.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen specificeras i dokumentet "Uppföljningsplan för Tolockbäckens naturreservat" vilket fastställs i samband med naturreservatets bildande. Mer information om Länsstyrelsens uppföljning finns i "Uppföljning av skyddade områden i Gävleborgs län – policy och översiktlig plan 2012".

4. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Frekvens	Priori- tering	Finansiering
Markering och underhåll av reservatets yttergräns	Initialt och därefter vid behov	Se beslutskartan, bilaga 1	Engångsåtgärd samt återkommande (underhållet)	1	Skötselanslaget
Ta fram, sätta upp och underhålla informations-skylt	Initialt och därefter vid behov	Se skötselkarta sidan 8	Engångsåtgärd samt återkommande (underhållet)	1	Skötselanslaget
Tillhandahålla information om reservatet på länsstyrelsens hemsida	Initialt och därefter vid behov	Länsstyrelsens hemsida	Återkommande	1	Skötselanslaget
Igenläggning av diken	Vid behov efter konsekvensanalys	Se konsekvensanalysen	Engångsåtgärd	3	Skötselanslaget eller alternativ finansiering
Friläggning av vissa gamla lövträd och tallar genom röjning/randbarkning av gran	Efter bedömning av enskilda trädets behov	Skötselområde 1	Vid behov	2	Skötselanslaget
Tillföra död ved till vattendraget	Initialt	Skötselområde 2	Engångsåtgärd	1	Skötselanslaget
Röjning av gran och veteranisering av tall	Initialt	Skötselområde 3	Engångsåtgärd	3	Skötselanslaget

5. Revidering

Skötselplanen gäller tills vidare, men bör löpande ses över och revideras vid behov. Om inte tidigare kan det vara lämpligt att revidera skötselplanen om 15 år.

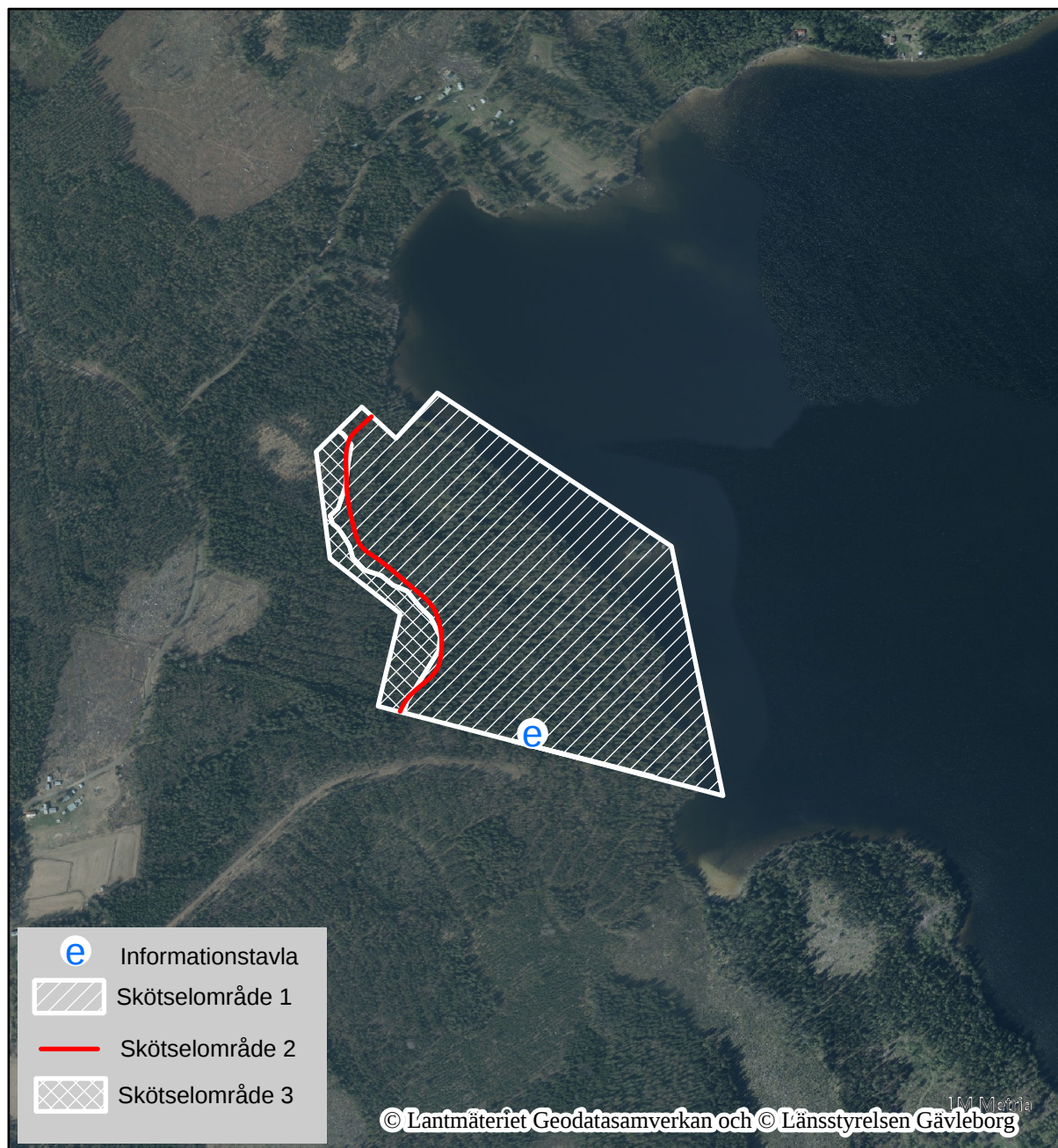

Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör förslag till skötselplan
2022-10-31

Dnr 511-3486-2014 Sidnr 8 (8)
84-239

Tolockbäckens naturreservat Skötselområdeskarta

Bakgrundskarta: Ortofoto

Skala 1:10 000

0 50 100 200 300 400 500 Meter

Karta tillhörande skötselplan för Tolockbäckens naturreservat
Gränsen är ännu inte inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6826686 E: 596964

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	010-225 10 00	010-225 11 50	gavleborg@lansstyrelsen.se

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni göra det **skriftligen** hos **Regeringen, Miljödepartementet**.

Brevet med överklagandet skall dock lämnas eller skickas till:

Länsstyrelsen Gävleborg
801 70 Gävle

eller via e-post till:

gavleborg@lansstyrelsen.se

Skrivelsen med överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Om överklagandet kommer in för sent kan det inte tas upp till prövning.

I överklagandet ska Ni ange

1. Ert namn och Er adress
2. vilket beslut Ni överklagar (diarienummer eller motsvarande)
3. vilken ändring Ni vill ha, samt
4. vilka skäl Ni anser att Ni har för ändringen.

Vill Ni veta mera om hur man överklagar kan Ni ta kontakt med enheten för Skydd av Natur vid Länsstyrelsen, telefon 010-225 10 00.

UPPLYSNINGAR

Regeringen prövar efter överklagande beslut av statliga myndigheter i frågor som rör bildande av naturreservat, utom frågor om ersättning, (18 kap 1 § miljöbalken).

Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten får överklaga beslut om bildande av naturreservat (40 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.).

Beslut om bildande av naturreservat får även överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot samt den myndighet, kommunala nämnd eller annan som enligt vad som är särskilt föreskrivet i balken eller i föreskrifter meddelade med stöd av balken har rätt att överklaga. Denna paragraf innebär inte någon inskränkning av rätten att överklaga enligt bestämmelser i rättegångsbalken (16 kap 12 § miljöbalken).